

کتابخانه مجلس شورای اسلامی

جمهوری اسلامی ایران

شماره ثبت کتاب

کتاب

مؤلف

مترجم

شماره قفسه

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

کتابخانه مجلس شورای اسلامی

جمهوری اسلامی ایران

شماره ثبت کتاب

کتاب

مؤلف

مترجم

شماره قفسه

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

1892
1893
1894

1895
1896
1897

۱

۱

۹۸۸۳
۸۸۹۴۶

۱۱۰

ایران می رسد

۹۸۸۳
۸۸۹۴۶

دوران نخست داری

بسم الله الرحمن الرحيم

روزگار ی خوشتر است از شکر و عجب ترا
 نترس بر سبیل من چه گشت از بهر تو ملک
 گرد نیلوفر که با کشت خورشید باز
 لشکر زلف تو چون گرفت لشکر که ترک
 نیکوئی بر روی نیکویت همانا عاقبت
 کرده ای شمع چهل کدورت پرده و در
 با چنین روی از تو گوئی خود عشق نیست
 در خواب اندر بیداریت چراغان در بخت
 با تو در بوی و جانی ده هزار شش پنجم
 جان من بستان و جانی ده مرا از بوسه ای
 زنگنه بفریبی دل عشاق را از دلبری
 و هر ویان بندگان گردند حسنت را اگر
 ای بزرگی کن بر لبی را می ملک کرای تو

ای تو هست از کینت نام خدای
 ای نگه د گوهر از ملک تو نور
 اندر ظلمت حیوان بود گوهر سیر
 و فرزند دوز گوهر دانش منظر
 تا کن در جبر است و لاله در دست کن
 سبیل که بر زشت است و بر نور تر
 گرد خورشید اندر که برگ نیلوفر تر
 در زمان گیرنده تر کان اندر من لشکر تر
 کنز تو رویان کند هر روز نیکو تر تر
 گر بری بیند کلاه چادر بر بوسه تر
 عاقبتان دارند نهام اندر این باور تر
 شمع و فردوس بنده اند خوابان مر تر
 من نمادم زانکه دادم دود و شمشیر تر
 تا دهم باز از برای بوسه و دیگر تر
 و لغزبان حاسد اندای بت و لبر تر
 من خورشید خدایان بر من بوسه تر
 را در مردان بنده اند و خواجگان تر
 ای تو هست از کینت نام خدای
 ای نگه د گوهر از ملک تو نور
 اندر ظلمت حیوان بود گوهر سیر
 و فرزند دوز گوهر دانش منظر
 تا کن در جبر است و لاله در دست کن
 سبیل که بر زشت است و بر نور تر
 گرد خورشید اندر که برگ نیلوفر تر
 در زمان گیرنده تر کان اندر من لشکر تر
 کنز تو رویان کند هر روز نیکو تر تر
 گر بری بیند کلاه چادر بر بوسه تر
 عاقبتان دارند نهام اندر این باور تر
 شمع و فردوس بنده اند خوابان مر تر
 من نمادم زانکه دادم دود و شمشیر تر
 تا دهم باز از برای بوسه و دیگر تر
 و لغزبان حاسد اندای بت و لبر تر
 من خورشید خدایان بر من بوسه تر
 را در مردان بنده اند و خواجگان تر

باو عالی کینت از نام پیغمبر تر
 گوهر فخر و دل ملک در افش تر
 تا کن روشن حال علم و سکن تر
 قیمت گوهر فرزند دوز گوهر دفتر تر
 بجز نیل آورده کرده لختش بر بر تر
 ماه ساقی ز جید و ناهید خیاگر تر
 جام زرا کاب حیوان زاندر ز سر تر
 چهره خود از کف دست کج گستر تر
 گر خواب اندر بیداری دیده چهر تر
 کرم زدن ز زشتار کرد و سپهر و خور تر
 آن سپهری تو که باید بهفت کشتور تر
 آب و کف ما را رسیده گوهر و عجب تر
 ضعف خاک را سپرده قوه گذر تر
 فلسفی او را عرض نپندارد و جوهر تر
 جوهر عقل تو چون برداشتی پیکر تر
 محضتر باشد از دیدن بطبع اندر تر
 گشت یار و فلک آسمان خاور تر

گردد و خورشید دولت پس چو اوری فخر
 تخم احسان تو حکم کرد بنج مکرمت
 یا و شاه در در خور قدر تو سازد بارگاه
 روز اقبال است همی اکنون کند آغاز صبح
 زود متخلص شود در دولت تاج الملوک
 باش تا بند قبا و طرف معلاق کمر
 صاحب فاضل نوشی فیضان روم را
 قصه نایب دارند اندر باب خود قصه بگو
 باش تا بر خل خود ظاهر بینی فال من
 من بگویم چون نیکو گوی تو گوید بر من
 یا و باد آرزو کن پیش تو برون آدم
 در بیابانی که ریک از کف برنگ لاله بود
 خدمتی گفتم فریب لعبت آذر تو یک
 از خزانان شکری بی اندر زده مدحهای من
 تا بدین ساعت که پیش تو بنویسم چو زین
 فخر خواهد گشت اندر مدح تو دیوان من
 تا جوار از خجرو ملکیت و آب و آفت

از تو گوهر گیرد و آستان دهر مبر ترا
 تا و زرت باشد لذت رخ مروت بر ترا
 نایب اندر چشم او اوج زحل در خور ترا
 روشنائی است اندر کارگاه مضر ترا
 هر چه در گیتی است الا سکه و منبر ترا
 منطقه جوار کند در زهره انبر ترا
 صاحب کافی نوید شاه بحر و بر ترا
 عبده باشد زده بر قصه قیصر ترا
 خدمتی گویم در این منی چو زرت ترا
 کن برای آن شرف ز اوست خود مادر ترا
 بادلی کو خجده کردی هر زمان در بر ترا
 مرغزاری ساختم بر لاله در حر ترا
 اندر و کرده شای خجده از زرت ترا
 بنده کرمان کنون پیشکشان کافر ترا
 هم بحال تو که با جان در شتم ممبر ترا
 گر چنین خواهم شود از غاصب لا خور ترا
 ملک آتش رنگ باد و آبگون بحر ترا

مانند علی بر غم من ای ماه سما
 چراگاه منست آنکس چنین نپسندست
 عطف کردم آن سبزه چراگاه منست
 آن ترسم که نسیب و خطر غمزه تو
 من خورشید تو چون ابر باریدم گشت
 ترا حلقه انکشتی بود و نام من
 در دو اقصیت دوزخ تو ندانم بچه علم
 کند جادو از غمزه جادو کش تو
 نبوشی نبرده ماه سمار که بجز انبساط
 نبره ماه سمار چه نیاز آید اگر
 صاحب دنیا آن مهر کف جرح محل
 آنکس از انکشت نماید با مل قامت جود
 که بگویم از محل خویش بگردون نگردد
 گوهری در در مشهور و کمالی معروف

ملک مضبوط باد و بادشایا و بر ترا
 یوسف بن یعقوب

بسته دهر تو از بسته نوش تو گب
 من بوی کنم آن سبزه آن بسته چرا
 طرفه سبزه لب بگویم که چگونه است و چرا
 کند ای ماه زره پوش نیا گوش ترا
 ناگهان از لب تو قوس و قزح شد پیدا
 به بکین کرد از آن زمره بسیار بها
 پیش افی که سبزه نهادی به خطا
 زان زمره ز سر مار ترا هیچ بلا
 اندکی روشن و نار یک هوای دل ما
 سر فرازی نکند ریح خجده الوزرا
 یوسف یعقوب آن جردل ابر عطا
 و ز کف دست نماید بطع روی سخا
 فک تا به مبرج آید و خورشیدها
 بمقی در در عالی و محلی والا

صبر کردن را کوه است و بخارا آتش
 تا جهان خدمت او را بوفایسته گرفت
 با دین رایت اگر جوهر علوی شودی
 کز ملک روزی شخصی کند این دولتر
 و رسته پیر نماید پس از این نغمه بدست
 چون در کینه هم نور و روشن بنبرد
 تیغ زن نور بر تو محاسن از خورشید
 گوه سحر شود و از زخم ستم پل نشان
 اجل مردان در بخت باید نیز و یک
 صدر و نیار ایند بر افراخته تیغ
 و آن بول را که بود بونشب و جور از کوه
 به کوه بوز و به تابان بهر سخن
 خیزد کل را بیون لاله کند از ترس
 و ز جانی زبانی بکشد کین و بهر
 اعداوند و زمران و سیه لاسان
 از سر سرخ شود و زود و سرخ جهان
 فاطمه و دلش و آسگی و طبع تو صدر

پیش و کنی را باد است و سخارا دریا
 سر زلش پیش نکرده جهان را بجفا
 نه فقر نور سیردی و نه خورشید ضیا
 رای با فیش برد جز ملک را به فنا
 وی بشیر ز ند چنگ جو بوی بعضا
 جان شیرین به باز کرده باز در وفا
 آسمان روی پوشد بغار از بهجا
 و ز صف شیر دلاان کوه نماید صرا
 امل گردان از دور جانده شیدا
 که جو خورشید ز یک گوشه بر آید تنها
 بر کوکب کند از روشن آن کوهر ما
 آفتاب لیل بد و ز و کندنگ از دور ما
 بر صدف ریزد و قوت نداب از غیا
 باز گردد لیسر بکس نبود کام روا
 ای بهری که سیر از تو سنان بالا
 و ز رخ تیغ تو بنهید خورشید لقا
 مایه آتش و دریا و زمینت و هوا

سیرت و رسم نور و روح کرم و عروا سفید
 از کف جو و تو بیرون نبود قسم قدر
 نور آری بنما بر د خرد را بسیر
 نیست در عرق و در آلود و از آلود
 رخ کرده است سلی کف تو نوع طبع
 باغ نظم از کلمه کوه نماید به بهشت
 کر و در گردن لفظ تو معراج ملک
 گر کند خلق تو را شکر مانند لعل
 حشر کینه و الهه الله که تو را
 آتش مهر تو در دین اندر خورشید
 بحر گردد و جو شود و شرباب تو نام
 منم تو رده و پر و ده و کس کرده تو
 بکن زاندم و خواهم که زاندم بسی
 تا فک راز به خاک لعل و غروب
 روز دولت بود و از تو بایست و نور
 تا افراشته جاده تو خرد را به کل

لفظ و قول تو حیات امر و جهان و دنیا
 و ز به لیر تو کینه نشود حکیم و قضا
 نورانی لفظی بهر سخن را ز غنا
 هست به جو و تو دور و دور فر و ا
 هشت کرده است غبارم کسب کوه سما
 شخ فغ کز نم تیغ تو گردید به به نما
 باز گردد و تو آن مدح میوز کوه صفا
 نه پیاده دهر از شخ گلنی فی رفا
 هست هر خبر بهشت آمده الله همک
 که لیر تو در دین به میان در جو ز ا
 روح عیب جو کند ملک شاعر تو ادا
 و رخ اقبال تو برین زمین شعرا
 روزگار آشنای تو و بهر
 تا ز غنا را ز لیل و جبر و صحت و وس
 کار دولت بود و از ملک تو بایست و نور
 بادش آن جهان گفته بنام تو آشنا

بملاح صاحب الا عظم الاکرم

خواب میدم دوستی آن فراقی فدرا
تنش جوید و آن سید بکرانی زمین
معنی عرو و عرو معنی م فراق
رسیده و هوش برادیده و در رسیده در عهد
گرفته پیوسته است هواست ایست ایست
ز فراق و فراق و جان باز اندیشه
که اگر خجسته کران همی گشت بی کام
که هر که رفت بدان ملک و آفرید و
ز شری و ر و ف و در خود نیار و یاد
به فاصله ش و د و آنگاه ش و هر چون تو
همت بملک فخر دل کنند پیوسته گردون
جواب و اوم کار در فراق و آشت صبر
تو راست گفتی من در بهار افروغ
خدا ایضا فدیم که ابر و دولت او
دول و شش به بودیم آن خجسته لب ط
بلفظ خورشید میگفت سید و جهان

سلیمان بن حمزه

خوش بچشم زنده و قدش چونان دوا
دلش چو ذره و آن ذره در بیان هوا
ایر جان خیر و جان دوا سیر و هوا
کشته داد و این گفت کار کشیده و فا
بر سال به دولت بجز کرده و رها
فرونگر که چه گفت ترا در آن صحرا
فروتنی کن و زبند خود بر آه مرا
ز دی در غم بودی جان و خرم از فردا
گر آن چو باغ بهشت است و این چو باغ
که موی را بکشد و بخاطر دانا
همت بصد گوای که کند چون دریا
ز من بهای به پادشاه و زنده از خبرا
که بوشش خوانده شوی بهشت را بهشت
خی صفت بهمانه سگوفه از فدا را
که او چو شمشیر زور است و آفتاب
که اگر گشت ده بفرمان خیر زبان ثنا

غنیته بر فرستاده حضرت غزنی

کنون در دهنم کنی جراب و بر و
بجز دولت صد هر طایفه هوک
که کمال عالم و تربیت ملک و جوهر عدل
جهان نیاید به و تمام او بنیام
ز ملک دین و دول میر ما بنی دلدرد
همه به زراحت آن فایه روشن شده
معاند بکلف دست دوست روی کرم
بر شسته نقش دواتش ز کوه عیار و سید
نیاید و نه شمشیر و کلکش از به آفتاب
ز غم اوست بهشت بهر شجره کهر
زهی عین دولت به شمشیر در کوس
خجسته بهر کوه فایه شد از ف و فخر
ز شمشیر که بر آید از وی کوردم
مراجه و وقت به از گفتن حال
خجسته شمشیر گفتند و خود تو به دان
مروت تو را به زگر زمین به خود

بنفش شغول الدب بندگی و دوا

ز بهر آفت خورشید و شب و دنا
خجسته خزه فدای دونه سید الوزرا
که زو گرفت فک زیت و زمانه به
هنر شد مگر روز روزگار او بهدا
جهان نظام و هنر نام و روزگار لغا
که او به کمال است و آفتاب سنی
به آینه ز سر ملک دوست بهار قضا
دیده شفته کلکش ز کعبه سخی
که دهنه کویر باشد میان غول و کوی
ز غم اوست بهشت زمانه شمشیر به
زهی لبه روز درشت چو شمشیر در جونا
به کوه سیم کوهش شده از بهر و ف
به دولت تو فرو نشاند معیشت سحر
خجسته در بهر جوایم خود و کوه سخی
که بند و کاه خجسته گوهر آینه شمشیر به
و گر بروی زنی زرد و بهر بهار گی

چون خوشم از دشتال خود یکی باشم
 بجای جود تو داور مرا در انج و جو
 و لبت داده تا است و آن تو اید گفت
 ز دور بترسته خنجر در کن که مرگ
 من اندک بکسرت باز نام و در شسته
 چگونه گرد و بر درج هر کسی از عجبی
 زبگو از زنده زنده را در عجب
 مرا خندان ز شمشاد خواه و ستور سر
 ز جود تو یقین خطرب نموده سکون
 همیشه تابش به هوا و دست بدست
 بقا موافق عجز تو خصل تو باد

هکله ایضا فی مدحه

ویدم بره آناه زاستی را
 از لبت بر اندوده لبت را
 شانه زده زلفی و نفس
 روی چو بختش نموده رضوان
 زو شرم زده دهر و لوز شرمش

شیر بزدل کی بجای شوم بیت
 هم دلم قصیده در لبت ناجر است گوا
 سبقت تو که بنبه صفت است اینها
 جز در دنیا از نقد زرد و مرد چپا
 ده بیت را خوانم تو کوک و دانش
 بهان زبان که شاکست شاد او را
 دره بخاری و جودان نده و رخا
 که باز گردم با همه هرگز برگ و نوا
 ز سحر تو بدل در دند برده شفا
 به نام تا بگردید دل سزا بسزا
 بجای و شست اندر رسیده با وفا

طالع الله فراه

آن نازک زیبا زلفی را
 وز بده با لوده انگین را
 از جنزیر چینی حریر چینی را
 از کند فر دوس حور عینی را
 از عده جود زهر شرمگینی را

ز اطراف جهان مدد در عشق
 بشنید و در عکس بعد و دور و لشر
 تا چون بر حجه من که
 بسیار با لیم و نسا و دم
 کار ترک بک و شمشاد کن
 گفته که گفت به کعبه فون

بر خفا همه آن سرور استی را
 بر یمن و گل کرده استی را
 در زلف و خوش بنم آن دامن را
 بر دامن وایش رخ و چینی را
 این عشق بهیچ راه خرم را
 آن لعل بر لوز لوز شینی را

هکله محمد ح سلطان الاعظم

اندر سلاک شاه

درخت رو در زلف آسمان تاب
 از دهر هر کمال که غولای کنونی بجای
 از آفتاب و شب ملک سوز آسمان
 از در سینه کن بدل قطره در یک
 از دید چو زلفی در زلفی
 از زهره باز کرد و خنجر و خنجر
 بر خنجر رود بکند و آن خنجر با بن
 در هر دلی نشانه ز طوبی کی نبال
 از عکس گوهر زرد و دیار و دیرنگ

در خنجر نور گستر و بر آفتاب تاب
 در ملک هر لاله که در کنونی بیاب
 در آسمان کلام ملک سوز آفتاب
 در شمع بر فتن عین عین زلف تاب
 در زلفه بهشت عین و عین خواب
 در شفاست تو کون بخترا نقد
 چون بوجها در دیار گوهر خواب
 گسترده از خنجر و دیار و دیار
 چون گردن نده و شمشاد عین تاب

هر پنج روز و پنج شب غرغور شد بر شرباب
 و در غمت سراج غمناک گشته آید
 منقار خدای شده ز غم زبانب
 رضوان بر پیشانی چون عهد بار باد
 ز راه نماز و ذکر می رود خراب
 شاه جهان مصیبت و درک جهان
 چون تیغ عورتش بر دهن آید از خراب
 جان غریب در آید با صطراب
 هر چه گویند را به کی که از دیده زبانب
 بوسید ماه نو بی شاه را رکاب
 مقبره شده سلم و نسیم در خطاب
 یکس زخمی همه بر کوهان کباب
 و ز دور دولت بهر باز کن نقاب
 کانه شب و آن شب و آن شب
 از هیبت نظاره ایوان او کباب
 نور و درخشان را بر زبانب
 مهر پشته بر دهن آید از خراب

هر پنج روز و پنج شب غرغور شد بر شرباب
 از لذت شرباب دم نای گشته باد
 انوار آفتاب شده جرمه قدح
 فروس از وریده و یونجه شرباب
 می کوفته بر آینه غور شد با د
 این خود چو شربت گدازد از کمال دین
 بر آینه غور غریزه بخوردی میان بر لب
 از قدر شاه و در غمت روزگار او
 چون آفتاب گشته تابان ملک بهر
 آورده چرخ بارگشت راه نماز
 چون عرق شده سلم و خطاب نام حق
 روح الله بی بخورید بر او کار فلک
 بازو شده و بختی بر رفتن
 شده ملک شد بر او دین محمد
 اکنون جو برقی سوی زمین بار و بار هوا
 ماه از بار خدایت خفت خدایان
 عین لوار سلطان لبانه از رسول

و عهد تو جو مهر و دقت نظم را
 از پس تو جو عین و اخوانی نشد را
 ملک توک و هر به ملک تو بار گشت
 از دستان ملک زده در کف تو داد
 تو چرخ عدل باش و مکن خواه تو قسم
 تا موجب سلم و علیک بود بود چه
 باد از زبان ملک سلم مرا علیک

بر احتیاج رسیده ملک ملک الرقاب
 هم در زبان بهر شاه و آن نصرت
 دل در هیچ وقت نسیم هیچ دور
 کوه نمایه لبست و باد مراب و سر
 ناله خندان ز چشم غریزان جدا شد
 زخمی خنده از پشت او باو شد خجل
 که خاک شده بر پیش در بیدل سنگ
 راهی بر وفق چمن و باغ و آنده راو
 بی مجرمه پیمبر گفت ز تیغ کوه

پیش چراغ دو شمع بیون دیوار شرباب
 در کف نهی شوخه بیون نشسته از سراب
 آری بخت خورشید بود جز و آفتاب
 بی رنج ضبط کردی و تیار اکثرب
 تو بحر نعل باش و بدانه لشکر تو صواب
 تا مصلحت جواب و سوال بود متوابع
 باد از زبان ملک سلم ترا جواب

نصر من الله و انه کان مع الذکاب
 گفتن بر خورشید بوسیدم از رکاب
 باکی حدت را از کفم به هیچ باب
 از دشمنان شکست و از دشمنان غاب
 کانه کبر از قس نه بند بر انحراب
 رانم خیمه از خور او رکب شد جدید
 که شک شده بر کفن خاک و شهاب
 بچون کلر گشته آن کله زبانب
 بچون مه دویم گشت مهر در آفتاب

سرایان در آتش خورشید صبح
 ز لایله و برف خنده زانی سبز
 زخم بر آه غزنی بر آید آفتاب
 لیکن مرا نمود بدو و در و چون خلیج
 شکار کوه مسند و کانی را بایط
 از حزن و دشت ملک تپ و شاد و بحر
 اندر و کان حقیق بنام ز تشنگی
 در یاد و وزخ از آتش سار و خرم من
 بخت آید بحرم کوه سخنان من
 رانم همی بر وضه فرو و کس و ز فوس
 در آفتاب همه شب ز من شادی
 بخت خورشید کف کینه عزم سده گ
 زین بارگی فرو و خیزد بر آفتاب
 دارم خور و نگین و دانه و دین
 به الحارت و سید لایق من که دشت
 شادی که لیت قوه دانه و دین اویت
 از آب تیغ و دگر لایق لب و دشت

کز نایب گفت طینت اندر آب
 طوطی صبح بر شانه خنده غراب
 نفخه جگر کمال در آتش سراسیمه
 کوی تر ز قوه و آتش آبی ز آب
 تهر راکب جنبه و سوار به کعب
 در کف بر و بحر بر لطم از خضاب
 بر آید نیم خورشید و کعبه یون سراسیمه
 بر کار شتر ز نوز و فروماند از آفتاب
 بی بک دانه روی بهر وادی و آب
 ویم پس صحرای و اقبال بر خضاب
 ایدون گمان بر کعبه و آفتاب
 بر طبع حکمت نیر و دین بر آب
 خبر بر زنی یار که ملک آفتاب
 خورشید تیغ و دانه و دین و آب
 دورا سحر و دین و دانه و دین خط
 کعبه از آیه صیبت آید و دانه و دین
 بر آب کس نگر و دانه و دین و آب

تا چشم لغز و زبید جهانها و جاده
 وقتی که بر زنی گذر و باد و خرم و و
 روزی که بر جهان رسد آید کینی او
 عدل و کاش را از آب و آفتاب
 در کعبه خرم و دانه و دین و آب
 که جرات شتر عا بود از نور و افروغ
 فروان و بطبع جوانان و دانه و دین
 صافی کند حمد و سر دانه و دین
 کعبه تیغ و دانه و دین و آب
 بر عت از آب و دانه و دین و آب
 که آفتاب جرات می ماند از دانه
 از دانه و دین و دانه و دین و آب
 بخش بر طریقی و دانه و دین و آب
 ما دانه و دین و دانه و دین و آب
 دانه و دین و دانه و دین و آب
 از دانه و دین و دانه و دین و آب
 اسلام را از آب و دانه و دین و آب

خورشید لیل و غم فکر و آب
 از جرات در کعبه و دانه و دین و آب
 از تیغ بر کعبه و دانه و دین و آب
 کعبه که دانه و دین و دانه و دین و آب
 بر کعبه و دانه و دین و دانه و دین و آب
 که دانه و دین و دانه و دین و آب
 احسان او دانه و دین و دانه و دین و آب
 خدای کند تیغ و دانه و دین و آب
 دانه و دین و دانه و دین و آب
 آورد دانه و دین و دانه و دین و آب
 از دانه و دین و دانه و دین و آب
 در لطم ملک دانه و دین و دانه و دین و آب
 جرات بر دانه و دین و دانه و دین و آب
 از دانه و دین و دانه و دین و آب
 جرات بر دانه و دین و دانه و دین و آب
 دانه و دین و دانه و دین و آب
 دانه و دین و دانه و دین و آب
 دانه و دین و دانه و دین و آب

تسخ صداب رنگ تو بر بد نسل رشک
مرج قوطی عشت به نیا و اگر خوت
علم ز حد لایقی نه در چنانکه
وز کفاب و من تو اکنون لک زرون
با قدر رحمت تو نه درو سپهر او نوح
بر باد کز و تیغ تو محکم کند و نیز
روزی جز در بار بگشتی بگرد جز نوح
تو ای پسر و ممتد بر کجاست
آوردن نعلانی فی بر جوشن حد و
با دولت اندک نه چون شیر با سکر
دریاست ای پنهانی و در او مکتب چون صدف
سرخ که ز آب تیغ تو چو داری سر سبک
کوتی بر و ز بیم تو ز لبین نعل سر
نه بر و ز تیغ تو میان برگ ز
تا سیرا شراب تو کرد و بر بخت و رنگ
در حسن مهرگان تو نایب در بخت ز
فراش قوت مهر که بر باد و شب

نکست از کوه نسل بر بهی صداب
کجا هم نشاند و آینه به تو اب
نایب ز نادر زلف بر سر مهرگان تاب
تو زنی ز فو کند ز نایب تاب
باز و رحمت تو نه در و ز نایب تاب
پس دل مست رنگ و لیکن تو تاب
ماه در زمرگان تو که کو نعتی شتاب
از گوهر براق نه در لبه دواب
آید گوشت نهر کجاست تو تاب
بفرستد شیشه چون خود ارباب
و اینک ز کوه تو چون کوه خوش تاب
بر و ز آبگیر در و گردن حساب
ز لوله ز نند و ز نایب تاب
در بیم تو بهار تو بر نایب تاب
خوشه را گشتی تو در و در و تاب
در بیم تو بهار تو بر نایب تاب
تا بهار بر و در و تاب

کوه از حیاست تو در و ز نایب تاب
بنا که در کشت چه حکم آید ز نایب تاب
کجا نایب ز نادر زلف بر سر مهرگان تاب
تا که در و ز نایب تاب
ز اطراف نادر زلف بر سر مهرگان تاب
تا که در و ز نایب تاب
از آسمانی دولت بر نایب تاب
در و ز نایب تاب
خزم تو بهار تو بر نایب تاب
از دولت زمانه بهار نایب تاب

نایب که نایب تاب
بنا که در کشت چه حکم آید ز نایب تاب
کجا نایب ز نادر زلف بر سر مهرگان تاب
تا که در و ز نایب تاب
ز اطراف نادر زلف بر سر مهرگان تاب
تا که در و ز نایب تاب
از آسمانی دولت بر نایب تاب
در و ز نایب تاب
خزم تو بهار تو بر نایب تاب
از دولت زمانه بهار نایب تاب

چرخ از ریاست تو در و ز نایب تاب
در نادر زلف بر سر مهرگان تاب
تا که در و ز نایب تاب
ز اطراف نادر زلف بر سر مهرگان تاب
تا که در و ز نایب تاب
از آسمانی دولت بر نایب تاب
در و ز نایب تاب
خزم تو بهار تو بر نایب تاب
از دولت زمانه بهار نایب تاب

چرخ از ریاست تو در و ز نایب تاب
در نادر زلف بر سر مهرگان تاب
تا که در و ز نایب تاب
ز اطراف نادر زلف بر سر مهرگان تاب
تا که در و ز نایب تاب
از آسمانی دولت بر نایب تاب
در و ز نایب تاب
خزم تو بهار تو بر نایب تاب
از دولت زمانه بهار نایب تاب

سخت زهر چهری بنزد و باز چهر
 بظلم و ترسش با شجاعت و خجالت
 کمال هم و بر کمال و کسب کرام
 ز را این در نظری یا به آفتاب بیدار
 بجنبش قهرش توانی شناخت و نه حق
 بهر لحظه او جز ترس برید عیب گرفت
 ز بی زحمت تو اختر هر طالع
 اصول مهر تو طبع کرام را جامع
 نشان مهر تو در طبع بعضی مملو
 روانت بر طرف عدل هر خطاب
 بیانی اهل تو اموات بعد زنده شده اند
 بود در جهان شرف خط تو می بینند
 نفوس حاقه اخرم کشت تو نکرد
 ز خرم و خرم تو پیش خود شدند بگو
 بود وصف را تو نم کرد با صفت مهر
 بود و کمتر جهان طبع نصف تو قبول
 نمی که و پیش حال ترا بود و طاعت

مهر تو در طبع را بهر خطاب
 بود و جز نمی توانی شرح و تو خطاب
 که حکم جرم خیانت و از تو خطاب
 که خواند یار و صفت راکه خطاب
 خانه که گر سنگی را بفرستد خطاب
 روانی عباد و زهر سیر صواب
 ز بی زحمت تو طالع هر خطاب
 غیب که تو هر حال را با خطاب
 خالی کنی تو در دیده مهر خطاب
 دلت بفرستد هم طاعتی خطاب
 که در هیچ شیشه عقیقه را خطاب
 میگردند خواند عذر افتاد خطاب
 نشسته شادی بهر خطاب
 عدل گفت که که را گفت و از خطاب
 چه بود تو هر وقت زنی کا خطاب
 چگونه کرد و نگاه که با خطاب
 بود و در این عرق و تو خطاب

زهر کو را من چون نمی خطاب
 اگر چه در هیچ ابرام و هر روزی رفت
 که که شده گم تو به بی خطاب
 مرا ز هم تو خطاب بهر و هر خطاب
 بهر نه از جد صا و نون ترک خطاب
 مشا که تو خطاب نهاد و خطاب

زده روز و بعد فرزند که خطاب
 بود و در خانه ز خطاب کشتن خطاب
 در که روز و من جری کفر خطاب
 چگونه عید را هم در خطاب
 فرود و دیم چون اختر کشف خطاب
 بعد که گفتی در قدرت آتش دل خطاب
 خشم گفت که که روی ماه تو دیم
 فدا و دیگر با هم خطاب دانه خطاب
 پیام رحمت حق آمد و عفو خطاب
 ز در و گفت هر سحر بر یک خطاب

چه باشد در تو با شای بر من خطاب
 همیشه بودم و هر خطاب خطاب
 که که شده گم تو به بی خطاب
 مرا ز هم تو خطاب بهر و هر خطاب
 بهر نه از جد صا و نون ترک خطاب
 مشا که تو خطاب نهاد و خطاب

ناله ش آتش زهر که در خطاب
 بگویند کشتن کشت کشت خطاب
 بروزه یافته از با و سزا خطاب
 برنگ و در کفر آتش که در خطاب
 دلت بفرستد هم طاعتی خطاب
 بر آتش حرکت ز زتاب خطاب
 بی گداز گم تو خطاب خطاب
 بود آتش کشته از عذرا خطاب
 در خطاب تا بهر کف خطاب
 که بهر خطاب تا بهر کف خطاب

لطیف گفت که من به شما این است
 که من به شما این است که من به شما
 سر و دست طاعت خانی موافق ملک
 موافق که دل دولت ملک را قبله
 موافق که دل دولت ملک را قبله
 ز جاده دولت مملکت را دولت
 تهریت خود قبولش موافق هر دم
 دوش حرم حیات و بهائین ره ملک
 بانفش در بطریق و تماشای مهر خیر
 ندی جبهه و تماشای و خلوت ایام و تقو
 ز بهی جنب دولت جریح بگردان سها
 نهاد خرم تو در طبع خیال و رنگ
 نه عزم خاقان با غم شتاب تو خطا
 می است مهر تو با کبر و تر ز آب زلال
 جلال منی عورت و نه تو بهرست
 تبارک الله از آن که با بی شکر
 زرد یک خجسته را نبوده عجز پاک

که روز و شب از کام رنگی ز غلب
 گوان کنند دل و قلبه اللاله لب
 عهد طبع کوه دسته الکتاب
 موافق که دل دولت ملک را قبله
 موافق که دل دولت ملک را قبله
 ز جاده دولت مملکت را دولت
 تهریت خود قبولش موافق هر دم
 دوش حرم حیات و بهائین ره ملک
 بانفش در بطریق و تماشای مهر خیر
 ندی جبهه و تماشای و خلوت ایام و تقو
 ز بهی جنب دولت جریح بگردان سها
 نهاد خرم تو در طبع خیال و رنگ
 نه عزم خاقان با غم شتاب تو خطا
 می است مهر تو با کبر و تر ز آب زلال
 جلال منی عورت و نه تو بهرست
 تبارک الله از آن که با بی شکر
 زرد یک خجسته را نبوده عجز پاک

که روز و شب از کام رنگی ز غلب
 گوان کنند دل و قلبه اللاله لب
 عهد طبع کوه دسته الکتاب
 موافق که دل دولت ملک را قبله
 موافق که دل دولت ملک را قبله
 ز جاده دولت مملکت را دولت
 تهریت خود قبولش موافق هر دم
 دوش حرم حیات و بهائین ره ملک
 بانفش در بطریق و تماشای مهر خیر
 ندی جبهه و تماشای و خلوت ایام و تقو
 ز بهی جنب دولت جریح بگردان سها
 نهاد خرم تو در طبع خیال و رنگ
 نه عزم خاقان با غم شتاب تو خطا
 می است مهر تو با کبر و تر ز آب زلال
 جلال منی عورت و نه تو بهرست
 تبارک الله از آن که با بی شکر
 زرد یک خجسته را نبوده عجز پاک

زبان گفتن قواله از خود
 از و نهال غن زونی قبله تا گیرد
 مرا به بگین آسمان معاب کورد
 گفتن غن ملک غم بهای غم
 که آمد اینها خنجر و کجاست رسید
 همه تا ملک زنده آمدت و روز
 چو شکر چو بود در کمان شود ناصر
 چو شکر چو بود در کمان شود ناصر
 شکر بر سر کاف کمال و صفا

ده رضای رفت و از اویم و ترست
 چشم و لب اولی که سر از غنکی روزه
 زلف جبهه خود خولیم ز مرا که بفرست
 عانی سفر گشت بهمان و سر جانان
 ز کوه ملک چون نه نو دیم و گفتم
 و آنکه که شود کرد و غن غم و گویم
 انداختن ترش درین دل غم

سرهایش از طبع و سر و کس لب
 که بهت قلب رویش جوانی با کوب
 ز کوهی است گفتم ز غن کوه ماب
 پندم و او که کوه لاهم و حسن ماب
 ز جود خود لب لب حرم کاف و ریاب
 گشت غن را غم و بهر گشت سحاب
 چو شکر چو بود در کمان شود ناصر
 چو شکر چو بود در کمان شود ناصر
 شکر بر سر کاف کمال و صفا

خجسته آمد و مار از رخ ما ز غن است
 هر نفس که کرد ز غن و کوه است
 هر خجسته لطیف به از غن و کوه است
 گرجان غن ز غن جانان و کوه است
 کبی غن چو کمان به ز غن و کوه است
 کوه غن چو کمان به ز غن و کوه است
 غن لب که غن به غن جانان و کوه است

توئی طرفه لیر یو و بلی یو یی لیر
آنی ترک به نه نشی که چون روزه گذارد
نقد است به روزه و نیت به عید
باز و روغ جانی به روزه که در کاف
لذت پیش نیکویم به روزه چه گزیر
شاه به دنیا عیسه الله علیه
چون جوده عدل و مهر و طبع و کف
لذت خطایع جهانگیرش کس را
گر ملک بهای غواهی لذت و جانی نعمت
خزمت و اندر شکر کس خسر
جانی که بود بجز خون و زهر که
زین شاه فریدون فرزند جهانرا
در شاه تو در نه کردیم و نیت
چون که حدیث تو و مردان تو گویند
لذت خود کمال در این مقصد
هر و به که در خاک درخت سرنزد
تا گوهر شیشه تو در سرفراز است

دین طرفه که در از می لیر لیر
آنی ترک به نه نشی که چون روزه گذارد
نقد است به روزه و نیت به عید
باز و روغ جانی به روزه که در کاف
لذت پیش نیکویم به روزه چه گزیر
شاه به دنیا عیسه الله علیه
چون جوده عدل و مهر و طبع و کف
لذت خطایع جهانگیرش کس را
گر ملک بهای غواهی لذت و جانی نعمت
خزمت و اندر شکر کس خسر
جانی که بود بجز خون و زهر که
زین شاه فریدون فرزند جهانرا
در شاه تو در نه کردیم و نیت
چون که حدیث تو و مردان تو گویند
لذت خود کمال در این مقصد
هر و به که در خاک درخت سرنزد
تا گوهر شیشه تو در سرفراز است

مناجیه

مناجیه بر بخت که او نیست حق است
بدانی غافل تو ناله لیر
نقد است به روزه و نیت به عید
باز و روغ جانی به روزه که در کاف
لذت پیش نیکویم به روزه چه گزیر
شاه به دنیا عیسه الله علیه
چون جوده عدل و مهر و طبع و کف
لذت خطایع جهانگیرش کس را
گر ملک بهای غواهی لذت و جانی نعمت
خزمت و اندر شکر کس خسر
جانی که بود بجز خون و زهر که
زین شاه فریدون فرزند جهانرا
در شاه تو در نه کردیم و نیت
چون که حدیث تو و مردان تو گویند
لذت خود کمال در این مقصد
هر و به که در خاک درخت سرنزد
تا گوهر شیشه تو در سرفراز است

مناجیه بر بخت که او نیست حق است
بدانی غافل تو ناله لیر
نقد است به روزه و نیت به عید
باز و روغ جانی به روزه که در کاف
لذت پیش نیکویم به روزه چه گزیر
شاه به دنیا عیسه الله علیه
چون جوده عدل و مهر و طبع و کف
لذت خطایع جهانگیرش کس را
گر ملک بهای غواهی لذت و جانی نعمت
خزمت و اندر شکر کس خسر
جانی که بود بجز خون و زهر که
زین شاه فریدون فرزند جهانرا
در شاه تو در نه کردیم و نیت
چون که حدیث تو و مردان تو گویند
لذت خود کمال در این مقصد
هر و به که در خاک درخت سرنزد
تا گوهر شیشه تو در سرفراز است

[illegible]

اساتذہ عالیہ

جهان در حق صفت شریف است
 عرومان در هیچ ستم است
 در نزد درهائی که گویست
 آینه آن ستمگریش به نیست
 در حق یوسف با شده راست
 جان به دادش لطف رواست
 پسته شده و دشت هزاره ها است
 آسمان قدر و آفتاب ضایع است
 در طبع و ذوقش سهاست
 غم او آتش و عطاش هواست
 دینش لذت و سعادت و بهشت دریاست
 گریه همراه شهاب و جاست
 در کف و دست او حیات سماست
 دولت او عجب او پر بلاست
 در جهان هیچ یارنده نخواست
 آفتاب و آفتاب لاه است
 لبه علم و فتنه ادا است

هم تو دانی که بنده مختاری
 در جهان خدمت تو بابت اوست
 خاتم و شعرا و بر خط عین
 تو خدونه ابری او صدفت
 کرد و آب تو و جواب سدهم
 نهره زردیم و جامه او
 بنده دانه که پیش صدر مرک
 نغمه بر چه او بنایه کرد
 خضر او را قبول بیه کرد
 و گر آید خطای از بنده
 دل تو باد نور چشم رسید
 دشمن یار نیست و دوست

عالم از نور جود پر نور است
 به شمع گل و کوزه لب
 سبب تر از هزار است
 راست گوئی سکوت فیه با دام

و درج هم و ش عرو و آلود است
 و درجه ان درج دورتر از با است
 سخن و طوطی از جو طبع لایست
 که امیر آفرینج او هر است
 بنده را از تو طعنت و عی است
 از جگر این انچه زبانه کرامت
 چند کار است چون صواب و خطاست
 لیکن بر آفریده سوره و است
 عذر خود نیز از و بانه خواست
 به بیان از و در هر زلف است
 جان و شمت خاک را قیاست
 و ده که آن کی و آن عفت است

و نشان انجمن که حور است
 از بهر است به زین دور است
 که گل سروده در کافور است
 که ناخورد و است و مخور است

او بر یاسینی و در بر گد
 روشی سر و بن تو بند است
 و نه بجز کجا زمانه را بر
 راست آواز هر دو گاه نوا
 گفتن زیر یاشان گوئی
 سر و کلاه از آن کند کشی
 او نداند که به هر از آوی
 صاحب هفت کشور آن کو را
 آنکه کوچه و ده سیاحت او
 و آنکه در هفت شب قلمش
 حاضر است از فزون مهر
 روز اعدایش از عیان زک است
 ملک الموت بفرست او را
 از بزرگی که گنج درج است
 گوهر نور مندا اعدا را
 نظر بایست است آنکه از و
 هر گواهی دهد و است کو

حقه کمر و قدح فغفور است
 که چین را از ترور سوز است
 بهر و غلب را سوز است
 سینه چون در و وطنور است
 بر طایفه و کت صفور است
 که به آن نام خوش مغرور است
 بنی که جاده خود به حضور است
 هفت چرخ بید نامور است
 نقش چون تو عروس سوز است
 اندر آن قیام مهرور است
 پیش دست از نزار دستور است
 ز و دل اولی بر و در است
 بنایت نوشته فغفور است
 قدرت ابر نصیر کعبه است
 روز از و شان و بکور است
 چرخ را هم کشید بطور است
 گر نه هم تو می نصیر است

بنده اندر حدیث به برگی
 و نه به حدیث ستانده تو
 هر که به جوی تو کفایت هم
 و اند از و که بول و کف تو
 از قنات چه گر سپهر و در
 نیست جبر بر با عفا و و ک
 تا هر بیت و است کتی خلق
 و است و تیغ تو به حیات و است
 بهر و است اندر خود بهر

مژده یا ملک بکام تو باد
 چنین اختر و در و در سپهر
 ملک نقشه و منوم غلام
 سیده نور و خدمت جودا
 گویا چشم لغز نام جود
 که به کن را به کنی تو نیست
 هر که روز قیام بدر خسته

از به راه روز و رنجور است
 از به راه سحر کاشده دور است
 و شرف و است سعور است
 دل و دهن را به پیکور است
 آخر از تیغ تو به کعبه است
 و نه به کتی به کعبه است
 بهر به تیغ به کعبه است
 که به تیغ و نه به کعبه است
 تا هر صدی بر تر اندر است

شاه شیرکانی غم تو باد
 از نه ملک به و در و در
 دولت غمی از نام تو باد
 شین اب تو نام تو باد
 خنده تیغ به نام تو باد
 غم در تو نام تو باد
 شرقی تیغ تو نام تو باد

کرد و از فرزندش ملک
 نوز و عزت خلیفه بغداد و
 خطبه و سکه و طر از عراق
 دانند و اله است آن ولد ترا
 از حدیث تا خردی به مصر
 بهر نسیم ملک خویش بنو
 اول روزنه عدد زلف ط
 بخت را پیش تو قعود و بگرد
 بر کجا است از بجز کنی
 تا بود کند میر بخت زمر
 فک تند و خرد تو سن
 شد سر خدا و عز و جبر

بهای بکام دل به شاه خواهد بود
 ابو الملک ملک اردلان که در خشت
 جو تیغ اولب با سکه بود و خرد گشت
 سیزده مهر کردت که بگرد و در

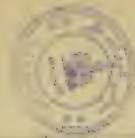
از کند تو و حسام تو باد
 در اردو تو و سلیم تو باد
 در دوماه و گریه نام تو باد
 عا خرد و و ایستام تو باد
 سار و ایستام تو باد
 شمشیر آه و نام تو باد
 اندر نه آخر خیم تو باد
 از قعود تو و قیام تو باد
 نقی تو و حق تو باد
 یزید خرم تو کام تو باد
 زخم کردن ز بخت تو کام تو باد
 نایب تو کام تو باد

جز اول خرد او نشد و خواهد بود
 بهمان وضع جهان را نشا خواهد بود
 جو خیر او رخ و دشمنی خواهد بود
 برین تیغ خرد آن گواه خواهد بود

جو گنبد خرد و صیت کاه و نه و سوز
 را خراج خراسان لب خرد و دود
 در این بهار که شاخ نبات و برگ خرد
 بقدر دشمن او تیغ نیز خواهد گشت
 طوطی است سیرک و طالع صعود
 رجوع ماه لبرایت نخواهد شد
 ز شیر گریان هر کس که دشمن گزید
 جو تیغ و گاه ز به خواهد شاه طاعت
 جو ملک دنیا بر بندگان کند قست
 فراخ سلطان از کار ملک نیست آیم
 ناز عتراء و سوز دار و ای سوزی جاد
 بوقت جتن این لک و گزاف و اقوامی
 که بر که از ماعده رگنه خواهد خرد
 زمانه دانه گانه فال نبه و نما رس
 همیشه تا جو بفرق نشا و آیه رای
 لک کارای ملک و نیا و دی عدل
 فک قطع سر به سگال خواهد گشت

بر آن عروسی کف شسته و خرد بود
 بفران دولت او و دستگاه خواهد بود
 خدایان جهان را سیاه خواهد بود
 بر آنچه روزی را گشت خواهد بود
 جو آفتاب رخ افروز ماه خواهد بود
 لبانی ماه تنوع به جاده خواهد بود
 نیر و شمشیر یارب خدای خواهد بود
 کینه تر که او تیغ و گاه خواهد بود
 عراق بهر که زتایم کده خواهد بود
 نه در سکه و در این کت دوه خواهد بود
 خزان و دوا و سیرک جاده خواهد بود
 نادر این سخن بهم گاه خواهد بود
 طرک عفران بس گناه خواهد بود
 جو کبر و خراسان جو کاه خواهد بود
 نقدش کینه لا اله خواهد بود
 طبع را سر و دل یاده خواهد بود
 جهان بکام دل تیغ خواهد بود

گردن بر سر کج حیران نهاد
 چو آتش کز دهن آتش نهاد
 هر که درین چو دین بر حال نهاد
 دولت نهائی برین دین نهاد
 آن بود که در کمال فرود نهاد
 از او چه بود و چه بود و چه بود
 بنده و راسد و آن کز نه غلط
 حق هر که در هر چه حق نهاد
 هر که خردان بعینه هر چه نهاد
 شایسته که ملک دولت بود و سر نهاد
 چو در دستان سگفته بهائی نهاد
 هم در زمان که دولت او عالم نهاد
 یث و یث و یث و یث و یث نهاد
 بدست او که از هر چه بدست نهاد
 یث و یث و یث و یث و یث نهاد
 از او که بدست و یث و یث نهاد
 از او که بدست و یث و یث نهاد

روی یک خفیه پیروز نهاد
 او را بدست صد بیدار نهاد
 چو در دستان آتش کز نه غلط
 شایسته که ملک دولت بود و سر نهاد
 آن بود که در کمال فرود نهاد
 از او چه بود و چه بود و چه بود
 بنده و راسد و آن کز نه غلط
 حق هر که در هر چه حق نهاد
 هر که خردان بعینه هر چه نهاد
 شایسته که ملک دولت بود و سر نهاد
 چو در دستان سگفته بهائی نهاد
 هم در زمان که دولت او عالم نهاد
 یث و یث و یث و یث و یث نهاد
 بدست او که از هر چه بدست نهاد
 یث و یث و یث و یث و یث نهاد
 از او که بدست و یث و یث نهاد
 از او که بدست و یث و یث نهاد

حکله

از بحر کرم گوهر اقبال بر آید
 فرزانه طغی و شتر و درآمده بودید
 روز لقب و کشت بر باب خود رفت
 که گوهر سرور و آفتاب صبر بر نگا
 در به خدای خواهد بود الفح - طغی
 و آن خواهد چهره که حیات امر است
 و اند که دو دشتی بر روی در جود است
 به بزرگ نشانت همانا بر روی
 شد طالع او صبر است که درون حساب
 حالش همه چگون نام شد و او گویا
 گوش خود آفرید و بخشیش چو بشید
 ز انال جود استم ز امید و پیغمبر
 و چشم نه که زوزی کنیز بوده شنیدیم
 آن بر آید و بخور و در شکر که امیر شعر
 در اند سرور و بختی که فرورفته بستی
 القرب مع الکعبه الذریات نصراً

شرف از ابر سدرت بر آید
 که جو خ طغی کوکب سید بر آید
 کاه طرب و عشرت امیر بر آید
 در گوش جهان نام بزرگ و گرا
 بگفت کمر فح و لبسم طغی و گرا
 در دیده اندیشه حیات نصراً
 به طالع فرخنده و صیقل بر آید
 آن به برجه شاد و در بر آید
 آن بختل چه بر بختی و بخت بر آید
 چون کینش زده شد و او گرا
 گفت که اندکی هنر چاندرا
 هر جا که نشانی بود و زیاده در آید
 این به رخ شده صبر و دل بر آید
 بر بیت بشری تنگ سکر آید
 الهه لای که مراد تو بر آید
 در شان که ز این کله همایون آید

آن به نظری که از شرفی طر و طبع است
 جودت شرف سجده در و در و آفتاب
 که در ح سحله و کشت حرم بر آید
 جان تو در آفرین که نام تو شنیدیم
 گاهی که نظیر تو در و آفتاب بگویم
 هر بیت که جزو بیت و در تو گفتم
 در شعر این کینست و نام تو نوشتم
 فرزند تو شد سحر و فخر بر آید

زیر دست بر روی بوشان آید
 و آن همه به شریف لب از کعبه است
 بزوزی که گویا بر این کشت فروش
 که حکایت جام جود و بوده نصراً
 بر شاره به باد زریه و در آید
 ز کین رنگ بر این کعبه و در آید
 هزار و شان که زو به باغ زریه
 صواب داد زریه به باغ و در آید

نور شید ملک نور ملک به خط آید
 زو شید ملک نور ملک به خط آید
 دست زول اند و بود هم شکر آید
 مهر تو دم را بطرب را بر آید
 و زو بخت عفت و با چار نظیر آید
 لطیفی که به معنی و در معبر آید
 هر حرف که بوی دل و گویا قهر آید
 در کعب و فخر و بختی محضه آید

را لطیف و زو بوی دوشان آید
 به خوش بود گل و گل و زریه آید
 زو بختی که بوی یک بر بوی آید
 بر کشت ابر و بزرگ و زریه آید
 به چشم زو بختی راه کعبه آید
 عفت و بختی به بختی و بختی آید
 که در شان و لب و در آید
 زو بختی که بوی یک بر بوی آید

ز تهر بر لب لعل برآید در دل شمع
چو نغمه نشسته گوشت هر چه بختی
چو لعل و صدف تو از هر چه در دلش گنجد
چو کعبه و معسکه خرد بیند از تو
بهر بسته زربش و لایق بخشش او
اگر بیکبار آن زار که او بخوابد و داد
خاکه از آتشش و بجم آتشش که
بیان همت او آتش بود و سحر
زبان مرد و چو برده ج او دور شود
نظم کردن او صدف او مرا با بری
گفته است که در دهان او برآید
اگر حکایت کرده است او سیم
ز بگوارا مع تو سحر خواهد کرد
ز صفت شعرا نه بخت جان من
بومضات سخنان و گفتی رود
با حق و سعادتی تو در حلالی
ز کان اگر لبی که گفت تو ز زایه

[illegible]

چو یک عطیات بجز آفتاب و زهره
 هر آن نبوده که گید و ارسیه جز تو نهی
 تو نهی چو زهره کار صیه ز ابر
 بر یاقین ترا غیب دانه انداخت
 چون بر که خدای تو دست و پاوست
 خدای سرزدن داشت ز کرده شود
 برشته خشم تو در سایه ماه باشد
 باخ داشت نه ز حال سرو نهی
 غبار آب تو که درش ط خدایت کرد
 منم که چون دل بید و تب تو بود
 میو کرده باش تو بر یک غرضی حرفه کنم
 زهر فاده صبرم ز جیرج ناخته
 نه کار نوی تو بشنیم و شانی مرا
 چو تن به مر خرد و درن قب تو دهم
 ارسیه و کار تو انگیزی و تو آب نه
 ترا بچو که تو اند سواد و صفت
 نه بیکونه کمال تو در صفت گزند

نگر بجای زردی و کسان ایگان آید
 زینش بران در زیر ناف و ان آید
 کون ز نور تو در دیده ما غین آید
 چرا جان را عیب تر جان آید
 اگر نه بودی ده صد روزی ان آید
 در آن زمان که کجای سخن آید
 ز لبک برش از بهر سخن آید
 چه در حقش نه خبری ان آید
 ز نقش قدم در طبع زخفا آید
 به بهان دلم گنجش ایگان آید
 بل غم تو چنگم که رسد ان آید
 که بر مشغ زستان آید
 بر عالم بخشد چه روان آید
 سخن ز جان دود و سفر دستان آید
 ستانی که غم از غم غن ان آید
 خرد آب وصف تو در کباب ان آید
 نه ملک غایت در تو در مان آید

نسبت آدم سقر به پدر و سقر خندان
 ز فاخته آن خیمه المون برست نبه
 جوهر یک خانه و فرزند او تو خواجه رخت
 هشتاد و دل عشاق را ز غمزه دوست
 بفضی و شمع آن با دانه آسوان کرد تو
 خیمه عین و قدر و دانه عده عمرت

چو وقت آمد که از اقبال مدام خبر در کرد
و خبر دولت آن پند که مرو از تخت بگفت
و گذشته حال آن آخر که خبر گشت اولیا
مراجعه را پس از روزی که حال خویش دیدیم
بر آن خود شدیم جویم گوی و آنکه به سخت
از سخت جام و لاله در روزی پس خوردیم
زهر کاری که پیش آید تر سحیگم می پس دانم
کسی کش دولت حضور به بوالعجب خود زد
مظفر آنکه چون گیرد ز بیم درو آن ناش

اگر خدای تو را بجز همین
 خدا و دولت که در جهان
 کیش کون غم اسباب این آید
 خدیو تیری بر قیضه کون
 بر روز بزم تو به جان سوری آید
 که از بخت او غریب و دل آید

براد و احوال این مرد و نکرده و دیگر کرد
دو باره و فایده بود که کار بر کرد
چرا گوشت که بر است برادر و سر کرد
که ترسیم که خون من زنجیر دل بر کرد
این کار من آن آینه زخمی بود کرد
گفتی به نام آینه آینه که آن دور کرد
که روز نماند آن دولت همه کاهم دور کرد
اگر خسته باشد بر باد و آساید کرد
چه دانه دنیا رخسار لبش کرد

نامم جدا و نه ترسم چو مضی او بگویم مخ
 بیا و گیت و پیش بیا به جبهه ی رونی که او
 چو صبر و نه و او کو او پیش او خواهد که رفتن
 چه اشغال و روزی جدا او گرفته اگر برگز
 که آن که این که ستم بر کشن فعلی از او باشد
 که اندر بوشان او خواب که که که که که
 برگرد کنی او کرد و کنی کنی کنی برگرد
 چو کار از دستش علف بیا به بر او باشد
 خداوند انداخته اند کرد حکم طالع قدر است
 ترا به سوانی اندر بر رگه هم عالی کردم
 از آن این بدر گردون و عطار در بیان تو
 بدل نمیکند که کوه بیرون ملک که دارد
 بر آن و عطار بی که بر شتر به انداخته گذر
 زلبی که آب کا نه خدست به به به مردم
 چه به به است سبحان الله آمدت چه از
 قوی دست تو در بخشش جان اندام گشته
 او به سنان مراب چو کالی حضرت غویان

که حکایت از لطف او بنزد جامه بی نور کرد
زبان سخن او فصیح و باریک نظر کرد
چو بیاض او هم از نهج که کاشی کمر کرد
روان شد که بوتره لعل و لبش کرد
بداند که عید خود بدست هم اندر کمال مهر کرد
چو بنشیند بیدار و دیده او را رخسار خورشید فر کرد
چو وقت مرگ بماند که عید و مرگش کرد
خیال بسیار چیز آید که خبر از لطفش کرد
اگر خورشید اصغر طلب جرات آخرش کرد
چو سحرگر که مردم را بسیرت کرد
سر حکایت تو بر بندم هم لذت شرم تو بر کرد
ز آن شود بخند و لب چیز گوید که کرد
هم اندر است که در جرم او بان شرم کرد
چو غم خدمت دینی کرد و بر مهر کرد
که روزی از آن چهره سیر کرد
که آفر صدد که محراب حق بفر کرد
چو پیش گل سیر کرد و غنچه گل سیر کرد

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد وآله

بکمال دوستی می آمدند سلام کرد
 رخ سوی حجره کرد بهم از راه چو در شدم
 در برگرفت برابط و نقل و شراب خواست
 سودای بوسه دادن او بود و دلم
 نمی بردم از عجب که ندیدم بحشم خورشیدش
 با من ز نارنگی کوی پریشانی می
 انداخته اکنون هم فراق نیست
 وقت است اگر ز نه کن ملک چون نبی
 بعد از شش زمر غزل حب حال خدایت
 دوست چون بگفتم سببه زخم قلم
 آن خوابه زاده به آیدان شد خورشید
 خورشید آن آفتاب یوم الحباب داد
 چرخ که همه هزار دل از حکم او بخت
 از دشمنان که بخردش دست گرفت
 اندک آن دلسته را در سبزه به

میں وہاں قریب کو بی تو در علم سرگرد

هزار و پنجاه و ششم زودتر از خرام کرد
 من قصد بوسه کردم و او بپوشیدم کرد
 و حال کار بپوشیدم با نظر کرد
 بپوشیدم با او و کار را تمام کرد
 کاک تیر خنده تیغ خفا در تمام کرد
 آتش نکرد و عده و کتب تمام کرد
 کوزه را بر عده و برنج خرام کرد
 زودتر از کار من آخرت تمام کرد
 برده من و او را بر من تمام کرد
 بر عده و عده السند تمام کرد
 کفن و نصرت و عده و عده تمام کرد
 جودش بپوشیدم آتش و عده تمام کرد
 کاری که خرد و دولت او کرد تمام کرد
 آتش و عده و عده را به تمام کرد
 به و عده و عده را به تمام کرد

دشمن با برادران و اقارب

غیر در وقت عمر زود و آهنگ بدید نمود
این سخن خواجراست که در کار
ایستاد دولت اقبال این فضل
اقبال آسای چو تو آگشت هم غافل
سکه را از خود زلفک انتقام بخروند
از خبر چو آن باز حیرت نوزده صحت
تا از مدح تو نیکو آید اهل
بیش از هزار گفتی بدعت مرا سخن
در خواست بت تو ثنای ولبوی
این تم چو خاکست بد فداست ترا
کاری چو تیغ هیچ بر آید ز خدند
چو سه کار دولت تو با هم باد

عزیز کا نور سے ان بڑا خط لکھیں
بادۂ غور بادۂ شرف اور چشم
بست کر ان عین زریں رو تو رنگ کو

هفتاد و نه روز آب و خاک شربت طعم کند
 بنویز و نوش عرق شود و قصد سلام کند
 او را نیم داد و عود را ز خاک کند
 به تو گردانند و به قبل سلام کند
 روز دوازدهم زین و زغال را ز خاک کند
 تمام را یک سبب و حرام کند
 طبع تو برود و اینجا بدو سلام کند
 زمین کن روز هفدهم از خاک کند
 به طبع تنه کرده و نوش کند
 جو دو روز به زین و سوت جام کند
 شعر به گفت نه و عود را ز خاک کند
 زوشام بنویزم شد و آب گشت
 کوکبا را بر خود و تو را سلام کند

گوهر دینار و یزدانی روح و عین سرب
قدحی عجب عجب روی گوهر عین سرب
فلق روی روی در شکر گداز عین سرب

مردی در جنگ در خون غرق شد
 یک تنگ گفت چه گونه در تنگ آن فراق
 می کشی مردم به او اندر می کرد
 گفت جرم من بخوابنه از قدا ابرهشت
 به دست نصرت گفت بود الفتح است و پیروز
 سرکن گریه ای او کرده جان آفرین
 را و این که گشت او که نه بین خردان
 آنچه او کرد از جهان گمان کنی نکرد
 در سیاست ملک گرفت و ز بخشیدن جهان
 بیرون تبارش انقش بیرون بر ملک بر آگند
 جان و دهر بهار گشت برده که بهر نبات
 شدی ستیزه و دلاش بوی ملک
 به و عرو ملک او چون تهر با آن هم نشین
 چون بر او را بر نبات ملک او گویم تا

ای بر همه اهل جهان شاه و خداوند
 بخیر و مهر افروخته شکست

چون به خنجر او با منی سکین بر نه
 چون ز دنیا و اوری از تو بوم الدخ بر نه
 کنی که نه به و نه کنی که نه به
 تا به او که و بوم تا بوم الدخ بر نه
 آنچه بر نه ملک و کانین البلیغ بر نه
 زانکه میا بون عین ریح رنگی بر نه
 صورت ملک که در نقش بر کنه منی بر نه
 زان که حیات این جهان گمان کنی که نه
 شایه از نه بود کنی خردان آگهی بر نه
 گر تا پس صدر او بر دانه زای بر و منی بر نه
 شربت مرگش غزلان بر سر بالین بر نه
 هر طبع که ز شتر او بخت او با خوشی بر نه
 تا ز اسعد او بدم ده لغز و دانه بر نه
 جوهر ملک شعر دین رب آینه بر نه

تا به هر روزی و اقبال خود بند
 در دیر و در و در و در و در و در

شیشه فونی که خود رسم تو بود داشت
 تا به شد و در ملک دولت بود و دست
 یک بخت که ملک ز می و در و دست
 بخت جان خداوند به آن بخت که نه
 آفاق امید از آن فروری بر نه
 آخر بصدوح آمد کار هر دو دنیا
 شد باز از ملک ز کردار تو عدا
 اکنون بر فیه و بهان خورشید آری
 در باغ جهان در و در و در و در
 آن بت که است و بخت بهان و زان
 از جان همه عالم در جان تو پیوسته

نصرت و اقبال همگان ملک بود
 مادر نصرتی که از ده لشکر
 حوزة اله بیدل فتح و سعادت
 در خیر این سفر خفیه لغز و
 شیر سیر از به در فنی گیتی

تا نقش به آن از نصرت خورشید بخت
 زنده عدم گشت عقیق از به تو فرزند
 کردون ز جهان جمع طر را بر آگند
 بخت و به به خاوند به خود از نسیه
 اقیق دل از جان بر خاوندی بر گشت
 با ملک و بد کرد قضا عرو پیوسته
 شد به دل شاه به در تو خورستند
 و آن کن که بهت تو خور و دریا سو گشت
 چون ابر بهر بار و بهر خورشید هر بخت
 ز غار به به حب مرش بر آگند
 کرده تو را از منایا و خداوند

فتح و ظفر در میان ملک بود
 قار و خرم جهان شان ملک بود
 بر بر این راه میزبان ملک بود
 رخت و عین هر گاه ملک بود
 مرکب اقبال که مران ملک بود

دوست آن صدری که چرخ بختش گشوده
چرخ خطه کرد گردون پس عالموز افرو
کوه نواز کشید آن بار کاه بخت سال
او بر و ن آورد دوز آویز حرکت شاه اگر
لکتر جبره خفا ترا جوش در وان جسم
خاطر دانا چو قصد است او کرد عقل
بغیر اندر و نصف است کوثرای سوختن
روی کوی خانه خواجه کرده و جوش را نواز
ش دور و شن دل شدم زان آنی که بخت
تا بداند هر که ابر تیره بند در پیرا
خیزن نغمه ای بر دوزخ از نفس انیم

در روزگار کام روا باشد و شاد و غوار
سلطان ابد الملک ملک در ملک که جزع
ش بهی که نه می نمود از انظار او
ش بهی که نه می نمود از انظار او
از عشق تمام شده علی خیز مصر

دولت او پس اندر ویرانه جدا کشید
تبع بر گردون کشید وین بر و ن کشید
در نیم یک خاقانی رای مولد کشید
فی النبی سیرت بخت و فتمش و آنجا کشید
قوت را لیس ز جالبه به جالب کشید
هر چه بخت داشت پیش خاطر دانا کشید
کوثر دانا دل در جوش و جوش را کشید
خواهم اندر ویرانه مه دل بنا کشید
رنج رنگ قوت غم زهره زهره کشید
کافیه آن کوه را سوختن و بخت کشید
گویم کرد چه نرا در بر نفس کشید

ش بهی که نه می نمود از انظار او
ایویش را بهی که نه می نمود از انظار او
بر آفتاب نگر و اندر جوشم حار
بر آفتاب نگر و اندر جوشم حار
خوشه ز غنای او و در زلفش کشید

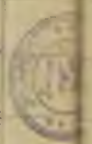
هر روز به اجازت سر آمدند اقبال
عز جبار او را پیش از هر سال
از روزگار آدم تا روزگار او
خویر پیراسته ملک و در انباشته گنج
و آخر بخت دولت تا به راه طبع
ایستاد خنجر وی که در پیش بفروده بند
خبر است اسوار ملک را خیار جگر
تا آسمان عدل بر سر خانه انداختن
رای غم که بود بر سر جگر و ملک
آن وین که دینه لغو بود بعد صدر
بهر که بخت کرد و بخت بخت نهاده روی
بر خاک کفایت او که نرا در کرد
دست و زبانش تا به تیغ آمد و کلم
در سینه جلال نماید جبار و وزیر
ای تیغ تا به جلال آن آب تر افعل
عزم بخت کرد و جبار بر آن صید ملک
روزی که چون سیاهان این خانه را

بر نایب آنی غیب در خفا که گوید
بوست آفرین عالم در انتظار
شمان قدم او را بود و در سلا
افرا خند قصر و بر آراستند کار
پیش افسار شده نهاده نبوده و در
مشق و تفسیر و خنجر لب خنده دار
دانه بخت ملک به انغم و مشوار
تا آن بخت ملک خنجر شده از خیار
کز رای اوست گوهر کلام را حیار
او کرد بوی جبرین بوی نفس شیار
نوری که چشم از او بکفایت گرفته شمار
کافیه ملک نبود کفایت ملک شمار
بایس و امانت که به لیل و نهار
بر حصه کمال خنجر و جبار و مشوار
ای تیغ تا به جلال آن آب تر افعل
یک کرد گنج و خوار و تر کرد و مشوار
لذت و نغمه دادی بر لبش با و بار

و خدمت رکاب تو سر بر زمین نهاد
آن ز لاله زبانی تو اندر جهانی فتاد
تا در همه خراسان عشق تو گود
کز غمت فلان و کعبه تو هست گشت
بر پنج پر حصار کوشنج کوزن داشت
ای شاه و پادشاه و پادشاه
خویش را در پیش پادشاهی پاک رفت
بنید خبر و آنگاه که سرش را تو
خبر شود و دستاره و کوفت و در سیر
فودنه و پیر فرقه پش
بر خیه دل رسیده و آسید سر شد است
ای رفیق چو کند و کتب تیغ سحر کنی
بر کوشی زده که ملک بر فراز او
آن بهدم سپرد که زده کرم بکند ال
ای زگر و لکتر بر هوا کشید
سپیل خندان غلیم که در کم زب حنی
تا بر ده ابر شده با بر ده سپاه

خویش را زان بچشم هزار بار
ز نیم لکچر و گیتی کز آن کفرم نامدار
و در همه خراسان در عشق نداده بار
سوار کعبه ز سلطنتی کامکار
پیدای شد از نیب فتنه تو در حصار
سخت کوزن را بنودت خواستار
از آردوی سینه شایان کز او فرود
ز نیم لک کعبه کندی از یگانه آسگار
والله شود سیر و فروماند از مدار
تا بهج و شادمانی بر تو و خیار
و در جی کعبه پاش تو آن ابر کعبه پاش
بر لبه پیش لکتر و جودت و کعبه کوزن
نگذشت تا خواست از آن کفرم زنیار
سر بر زد آفت به اندوه و رخ لبهار
بروق آن گروه باره تو و الفضا
و در جی کعبه نهاده اندر آن دیار
تا بهج و شادمانی بر تو و خیار

آفت و سیدت تو از کعبه پاش
کعبه کوزن و کعبه کوزن طریقی
در کم به زوال تو نیست است به عدل
تا کوزن فروغ شرف کرد و خط
رای تو و کوزن انصاف را فروغ
شد سنجی بوسه و سوج کعبه
کوزن لکیم کعبه کعبه کوزن کعبه
ای کعبه کعبه کعبه کعبه کعبه
خاتم زنده که دو هم بر سید تو
والله کوزن کعبه کعبه کعبه کعبه
و کوزن کعبه کعبه کعبه کعبه
کوزن کعبه کعبه کعبه کعبه کعبه
سلطان دولت و سبب جرج پیر و دست
نقدم هر دو آن و خداوند شرف و غروب
سلطان ابد الکریم که در ملک کعبه داشت
روزه چون دولت او بر سر کعبه

کوزن کعبه کعبه کعبه کعبه کعبه
نور و آن کعبه و جودت و آن کعبه
در خود به کعبه کعبه کعبه کعبه
تا کعبه کعبه کعبه کعبه کعبه
دری تو و کعبه کعبه کعبه کعبه
ی قوت کعبه کعبه کعبه کعبه کعبه
کوزن کعبه کعبه کعبه کعبه کعبه
تا کعبه کعبه کعبه کعبه کعبه
والله کعبه کعبه کعبه کعبه کعبه
بر غلیمت کعبه کعبه کعبه کعبه
تا کعبه کعبه کعبه کعبه کعبه
برای کعبه کعبه کعبه کعبه کعبه
دری کعبه کعبه کعبه کعبه کعبه
تا کعبه کعبه کعبه کعبه کعبه
کوفت کعبه کعبه کعبه کعبه کعبه

ای آنی که در میان تو ای تو آنی که
 در جهان ششم بدست گیر است
 یعنی که در هر گوشه جانب جهان
 و نه چاروشش پذیرفت غصه را
 کج و سر و بالشی که و نه خود بخود
 شغلی اگر چه در جهان گشت بود
 یا دست خدای دولت که در گزید
 ای شاه و چون دولت ده شده ملک که
 زیرا که چون دولت ده شمران آمار
 اکنون بر آن دولت ده چنان آن او را
 از خدای کل بر آورده و قلده است
 از تخت ملک بگذرد آن سال که شش
 غذای دولت و طرباک و نیرم چون
 شد و بشمار کعبه خیر و آن روزگار
 و بی کعبه و بر روی آن دل نهاده است
 گید بود و در این بخش و دوشی را بهر

ای تو الفقه بر شمر غم تو و الفقه
 بر تخت ملک حقی داشت روزگار
 بهشت که آن زهر تو بود و در کن
 زانو و بی حجت با لقا زار
 جز که بر ترا به هر خواست
 بر تیر خود و ما شوال سال
 که دست ملک داشت اسال اضیاء
 آن کجای شد که باقی است بود و دار
 این شد که در دور آن آمد از حوار
 ملک بر این پیر چو روزگار
 در اصل کعبه نده و از دشمن و مار
 بر تخت ملک و دولت بگذرد هر روز
 از آن و لاه و سید و کرانی و شاد و دار
 و بر روی در تهنه است و آن که بکار
 نام و کعبه و شش از جرمه روزگار
 و در سطر طلیس کرد و نیز الشی اضا

بست از و قبل که در سطر طلیس تو
 تخت تختی که در روز و فخر کعبه و دار
 از سطر که در فخر مشهور شد و برام گوید
 داشت روزگار و برام از جیبی باشد که او
 ای یقین الله که کعبه از برای شمع او
 ای فخر الله که از ظاهر و مرد و پستی تو
 از بهر کعبه که بهی بر عین الله و دار
 با و غار و غار است از غار و ایشی
 شمع که فرشت بر محبت بگفتی از شمع
 سبز کردی گشت و دولت از بهر سبز نام
 آن که کعبه از روی تو زنده و دار می
 عین شد و پس می که خورد از جام زهر
 جان سلطان که در روز و در صدر است
 بر بهر نصرت بگوشه است گویم سرا
 بر جمع ملک جهان را سوی تو کی است شمع
 جمع محمودی که کعبه آید از شمع او است
 با در و کار آمد از بازوی لگو که تو

آخرت هر روز و دور و کعبه هر روز کار
 هر زمان که کعبه با جبهه گشت بقیل شریار
 و ز سطر که در فخر مشهور شد و برام گوید
 ملک چون گشت تو که در دست و نیرم و دار
 نین و در و بر عین و لاه و در و بر
 ملک و در و بر که کعبه است از افکار
 از صلح با تخت که در روی از دار و قرار
 و نیرم و شمع آنی که در و دار و غار
 پنج حصین شمع که از افکار و بر روی ز بار
 تو به روی ز رخ و دولت از شمع آید و دار
 چون خدای که در و شمع و در و دار و دار
 خدای آن زنده و بر عین که در و دار و دار
 از تو چون شد و گشت بر و شمع و دار
 چون هر که که ملک است ملک کرد و دار
 که سوی در و شمع و در و دار و دار
 که کعبه که کعبه و در و دار و دار
 تا که بر روی چون نصرت کعبه و دار

دولت را گزید تا با بود و گزیدند
 تو نایب دولت و گزیدان جمع
 خردم نیست در دل خصمان فدایت
 باو آید فدایت در دل تو پریشان
 کج تو آب دست و پادشاه تو پادشاه
 تو در جمیع بود و بود و آب و شراب
 عدل در جمیع در و عدل در و عدل

ای ز خردم تو عیال خراب
 ای ز همه خلق پادشاه و ز بنده
 ای ز عاقبت ترا افتخار
 ای ز عیال خراب و عیال
 ای ز خردم تو عیال خراب
 ای ز خردم تو عیال خراب
 ای ز خردم تو عیال خراب
 ای ز خردم تو عیال خراب

شاهی ترا گزید تا با بود و گزیدند
 تو نایب دولت و گزیدان جمع
 خردم نیست در دل خصمان فدایت
 باو آید فدایت در دل تو پریشان
 کج تو آب دست و پادشاه تو پادشاه
 تو در جمیع بود و بود و آب و شراب
 عدل در جمیع در و عدل در و عدل

ای ز خردم تو عیال خراب
 ای ز همه خلق پادشاه و ز بنده
 ای ز عاقبت ترا افتخار
 ای ز عیال خراب و عیال
 ای ز خردم تو عیال خراب
 ای ز خردم تو عیال خراب
 ای ز خردم تو عیال خراب
 ای ز خردم تو عیال خراب

تبع تو بر تو است خردم تو عیال
 باو آید فدایت در دل تو پریشان
 کج تو آب دست و پادشاه تو پادشاه
 تو در جمیع بود و بود و آب و شراب
 عدل در جمیع در و عدل در و عدل
 کج تو آب دست و پادشاه تو پادشاه
 تو در جمیع بود و بود و آب و شراب
 عدل در جمیع در و عدل در و عدل

توب تو ابراست تو ابراست
 ز تو تو تو تو تو تو تو تو تو تو
 پیش تو تو تو تو تو تو تو تو تو تو
 تر باشد که تو تو تو تو تو تو تو تو
 خردم تو تو تو تو تو تو تو تو تو تو
 خردم تو تو تو تو تو تو تو تو تو تو
 خردم تو تو تو تو تو تو تو تو تو تو
 خردم تو تو تو تو تو تو تو تو تو تو

گفت بوسید هر حضرت رکاب
 و نه با لبت بهت تاب
 و نه جلال تو بر وی نصیب
 و نه عداوت ز نفس کردی
 بلخ تو گویار بخودی بجز رخ
 و نام خواهم که تواند که رخ
 هر که چون قطره خون در دلم
 جان ز بهر تیرت بر سر جان
 هر چه بگویم تو بهر خبر مدح تو
 تا نبود حقیر طایع نهادن
 طبع سخن را بجز زنده کردن
 خواهم و خورشید بخت و مندم ابر

چنین و نه روز و نه شب
 طرب افزای بهار که در نوک رسید
 طرب در زار من چون زهره با چهره رخ
 شب در روز از محاسن و کلاه و دلبر

بلخ ز ترکیب گشتی سودا
 بجز خورشید نهادی تاب
 روح و از انشای خواستید
 نفس گشتی بخود استوار
 بجز رخ ز غایت نشستی
 ذات را بنده ام از هر شای
 رفت با که ز چو لاله زار
 بده گدازیش دلم خنده با
 نفس تو خسته و منی فکاه
 تا فخر صیت روح آسگاه
 روح خود را به خرد زنده دار
 بجز زهر دو باب و بهار

لله خیر از خزان کبیری
 بجز غایب شهر بر راه طرب پیش بهار
 تا که در کوچه چون و غایت بهار
 این جام از غم و صاب بهی بگذار

فرهنگ را که در هر عروسی
 بجز یک لاله به ملک تو جهان از به او
 کلاه و جوده بگریند عروسان به خون
 و انحر برقع بر لاله بر اندازد باد
 افر خورشید مظهر کنه اکنون بگین
 لاله را قیمت و مقدار ز بهایش از این
 تا که یک قطره صبر ز غمش زینش
 ورت از بهی خیره و بوی این روز چرخ
 بهی به به و منقار و لیکن ز بهار
 آن زاری است شده و بوی بهار آن
 اوست آن الکن به منی و لفظ به صبر
 نمی از لطف زین گوهر حیرت خرد گشت
 دل او تا فیه از زلف زلفش و است
 بهر اقامت ز بابت و لبه گوشت بود
 صبر لک ز منبر سعید
 آنکه در بر پیش اوست بهار آن
 سخن درایش و منی و لطف و بهار

به خنده و لبی رسیده و نوح و سودا
 به زاری و لبی که راسته بر کرده شاد
 کلاه و جوده بگریند عروسان به خون
 کوشه بود در هر خنده و گریه و خار
 که خورشید بر شمع کند اکنون کس
 که زنی لاله زار لاله زار و بهار
 تا که یک قطره صبر ز غمش زینش
 کوشش زینت آن بهر عروسی آن دور
 ساق او بر زارک بهار شاد
 شایه از خشت شود کوه بهار ام زار
 اوست آن اصیل با لطف و زلف طر در
 بهر زنده را بهی که شود زلفی به
 و نه چون زلف جان من حیران لاله زار
 بهر زنده را دو بهت صبر گفتار
 آنکه تیغ و کم اوست بهار زار
 و آنکه در زنده گوشت زار و اقرار
 اتم و شمع کند گشت و فیه شکار

خوب می آید از دست زنی را ای
 لطف و دیرین اندوه پریشانی بخش
 آوان قدرش می گویند پیش جوئے قدر
 حسن زوار و با بخت نگر دو محوس
 چون عطف می آید کند آن خدیرا
 نگذاردش توانع که نشند در صدر
 آنست سخت غیبه ای و توانع صدم
 ای بهر خرد از روی تو باز نیست و فر
 دوست از رای تو نبودیم است
 بگذر عمر قبول او را گویند ز تو دور
 و کند آینه امواجی تو از آب بیرون
 گشته میراب سنا نیست ترا نشد چون
 دست الطال و کوچه با بخت
 آن چه گویند که و کرد و بنا کرده کوه
 در زان به جهان دست بگرند و بهر
 بر دل و شش تارک کنی روز و خا
 ساخته کار و خرد گشته ترا کارا کوز

کرم کجاست بر وجه فلکها
 کعبه و انکشتن و خارده و کوه و بار
 سوزنی بارش می گرد درش جوئے بار
 تا بگذرد خط و شش در آغیز آفتاب
 شرم دارد که خط می خندد و دیگر بار
 وانی بران ماند که صبر بگر آردی
 آری انکند و تر آن رخ که بخت آورد بار
 وی طر از رخ از لطف تو نفس و انگار
 که شود و صفت از رخ خدایت بهار
 بگذر بخت خیز او را گویند تو خوار
 زاب خیز بزم کعبه تو بر آرد زنگار
 خورده زهر آب صدمی ترا رخ گذار
 یعنی بخت اندر آب تو را بخت خیار
 وانی چه تیغ است که و کرد و بنا کرده
 و ز جهان بربانی اندر و بر آرد و کار
 ز و بجهان روشن و بیکان جهان او با
 یافته دست و روی بوده ترا دست گذار

آن صدمه ای بر دل نهفته بر غصه
 سنج ناکرده و دانه و تو با غم و شاد
 گشته بر خور و در از زخم و غمت کرده بزم
 تو چه خدایت که بزم به تو نگردد قیمت
 بخش آن دید که با طاعت سلطان دیده است
 بخت برگشته او صبر و شرف کرده بهر
 طبع و دم کن دو دیده صبر رضوان
 داشته فرو به از تو چو روز از غریبه
 بر بران که خردی رعب کرد و را
 بجز و ترا بتا من سیر و در است و بجز
 آنکس ای غم که بود نزل دور
 البته سکنی چون نقطه یک کار و بسیم
 بر براق آید و بخت نکره روی از سراج
 سخران فکرت آموده بود و به کیم
 هر کرا بجهان زده تو و آن یک کوه
 رفته از پیش تو به بزم از این منبر
 بسبب با شمه اجرت را دولت بهد

دل تر کرده و بگذشته زنی و دیار
 باز بر داخته چون مرد از لود و بیکار
 در تو خلق لبی که گشته و بفر و آرد
 تو چه کنی که سنجانی تو نه از و بانه در
 آنکه بودی که بود از دولت و آفتابش تار
 طبع در ستم و با و سعد نکست برده بیکار
 فر غریبه به و دوده سیر و تو دور
 یافته نور و غم از تو چه چشم از دیده در
 کوهی بجز در و راه بر و راه گذار
 در جهان دیدن به بهر و چشم سوار
 و انگش منی کنی که بود و بی قرار
 دایر ساز و بر خاک بجز نوک یک کار
 و ز جمال تو چه فرم کنی بزم گشته و بار
 راوی از غم از تو آموده بگشته یکبار
 آنستش نشد و از بخت تو پر دنیا
 بهر جنبی بهی در دولت سال و دوزار
 خست بخت را بر آفتاب و دوزار

آبجانی را زینهار حال احوال و نظم
نعت از حضرت علی بود و طبع از اندوه

همای تیرا برادر کورس آمد و ز رگر
بر آب شمع زینت نمودن که بر زده چیدن
همای کعبین که بوی از باد بوی کادوس بر چیده

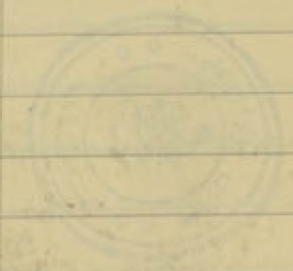

حاجت خیز تو بری با و بکشته ز چینه
دولت از آفت برکنش وین از دستیار

زین که کرد و آن و باز اینم کرد و زین
زین و زین کون زینم بیدار آورد آن کون
عزیز گشت و بار افرا و بر زین باد از هر

Handwritten notes in Persian script, including the words "مجموعه" (Collection) and "تاریخ" (History).

21

21